

KOMMISSORIUM for udvalg for forberedelse af ny flerårsaftale for domstolene

24. januar 2023

Velfungerende domstole er en grundpille i retsstaten og i velfærdssamfundet. Internationale undersøgelser viser, at tilliden til de danske domstole er helt i top, og at effektiviteten er høj set i et europæisk perspektiv.

Der har imidlertid over de senere år været klare tegn på, at domstolene er udfordret. Sagsbehandlingstiderne er stigende over en bred kam, kompleksiteten i de sager, der behandles ved retterne, er stigende, bygningssituationen er udfordret af bl.a. flere nævningesager, som stiller større krav til kapaciteten, og der er et generelt it-efterslæb.

Med henblik på at sikre det bedst mulige grundlag for en ny flerårsaftale for domstolene nedsættes per 25. januar 2023 et udvalg for forberedelse af ny flerårsaftale for domstolene, som skal identificere og kvalificere realistiske tiltag, som adresserer domstolenes udfordringer. Udvalget vil ikke skulle behandle samtlige elementer af den kommende flerårsaftale, men alene tiltag der kræver et særligt juridisk og retssikkerhedsmæssigt analysearbejde.

Udvalget vil bestå af tidligere højesteretspræsident Thomas Rørdam (formand) og repræsentanter fra domstolene, Dommerforeningen, Domstolsstyrelsen, Advokatsamfundet og Danske Advokater, Justitsministeriet, Rigsadvokaten, Finansministeriet, Forbrugerrådet Tænk, Dansk Industri og HK Stat. Udvalget sekretariatsbetjenes af Justitsministeriets departement med bistand fra Finansministeriets departement og Domstolsstyrelsen.

Medlemmer af udvalget

Formand

- Thomas Rørdam, tidligere højesteretspræsident

Medlemmer

- En landsdommer
- To byretsdommere
- En repræsentant for Den Danske Dommerforening
- En repræsentant for Dommerfuldmægtigforeningen
- En repræsentant for Domstolsstyrelsen
- En repræsentant for Advokatsamfundet og Danske Advokater
- To repræsentanter for Justitsministeriet
- En repræsentant for Rigsadvokaten
- En repræsentant for Finansministeriet
- En repræsentant for Forbrugerrådet Tænk
- En repræsentant for Dansk Industri
- En repræsentant for HK Stat

Udvalget vil i øvrigt kunne invitere udvalgte repræsentanter fra myndigheder, organisationer eller lignende til møder, hvor der vurderes behov for, at disse tager del i drøftelserne.

Udvalget skal arbejde med både tiltag, som vil kunne gennemføres i praksis i den kommende flerårsaftaleperiode, og tiltag med en længere implementeringshorisont, som kan indgå i den kommende flerårsaftale, men som evt. mest hensigtsmæssigt kan undergives yderligere analyse i et af Justitsministeriets eksisterende udvalg eller i et nyt selvstændigt udvalg. Udvalgets arbejde skal fokusere på tiltag, som vurderes at kunne medvirke til en smidiggørelse eller effektivisering af sagsbehandlingen ved domstolene. Der vil i den forbindelse – ud over behandling af de juridiske og retssikkerhedsmæssige forhold – i videst muligt omfang skulle foretages skøn for de økonomiske konsekvenser af de mulige tiltag.

Udvalgsarbejdet skal bidrage til at kvalificere den politiske drøftelse, som vil foregå parallelt med og i forlængelse af udvalgets arbejde. Følgende ikke-udtømmende liste over mulige temaer og eksempler på underpunkter hertil vil indgå i arbejdet:

- En mere fleksibel og smidig straffeprocess
 - o Rammerne for nævninge- og domsmandssager.
 - o Anvendelse af udeblivelsesdomme.
 - o Behandlingen af tilståelsessager.
 - o Behandlingen af ankesager, herunder anke- og kærebeegrænsning.
 - o Behandling af sager vedrørende personer med psykiske lidelser.

- En mere fleksibel og smidig løsning af borgernes tvister

- Specialiserede domstole eller alternativer til domstolsbehandling
 - o Øget specialisering af domstolene i forhold til visse komplekse sager på det straffe- og civilretlige område, herunder:
 - Specialisering af domstole og inddragelse af fagekspertise i større sager af økonomisk karakter.
 - Aflastning af domstolene ved øget brug af klagenævnsbehandling.
 - o Gentænkning af behandlingen af visse sagstyper, herunder
 - Arbejdstilrettelæggelse ved retterne.
 - o Placering af større sagskomplekser eller sagsområder ved udvalgte retter.
 - o Organisering af domstolene.

Det bemærkes, at udvalget har et bredt mandat til – undervejs i udvalgsarbejdet – at justere de angivne overordnede temaer og tilføje nye, herunder i lyset af de politiske drøftelser, der finder sted parallelt med udvalgsarbejdet.

Udvalgets arbejde tilrettelægges med henblik på, at der så vidt muligt kan afrapporteres løbende parallelt med, at de enkelte temaer behandles, sådan at delafrapporteringerne kan indgå i de løbende politiske drøftelser og forhandlinger om en ny flerårsaftale for domstolene. Udvalgsarbejdet afrapporteres endeligt i sommeren 2023.